

KDO TU HÁJÍ PODNIKÁNÍ

www.SocialniDialog.cz

Portál zaměřený na sociální dialog
ve všech jeho podobách

aneb 80 otázek a odpovědí o Svazu průmyslu a dopravy ČR

© Svaz průmyslu a dopravy ČR

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERACNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

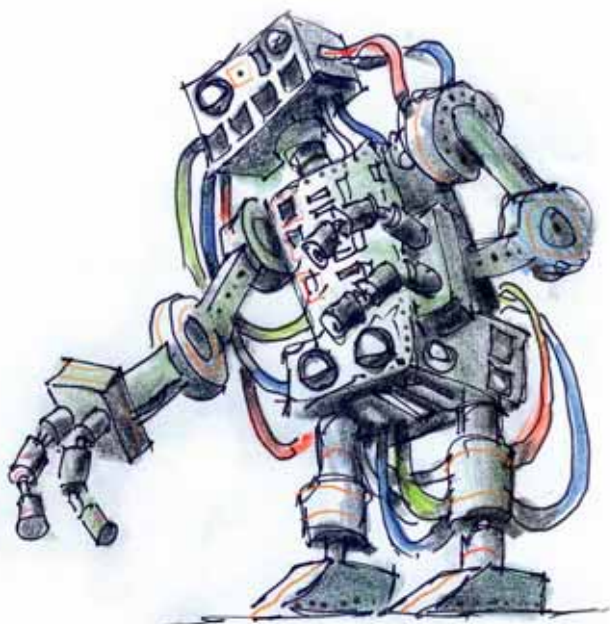
PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah

Slovo ke čtenáři	4
Průmysl si lidé cení	6
Něco málo z historie	8
Svaz! ano x ne	10
Lobbovat je nutné	11
Co Svaz chce?	15
Potřebujeme technicky vzdělané lidi	16
Trh práce. A co s ním	20
Výzkum, vývoj, inovace, to není legrace	23
Legislativní vrtule	27
Hydra byrokracie	30
Jed korupce	32
Stát nepracuje dobře	33
(Pře)tlak energie a životní prostředí	34
Bruselské lobbování	38
Podnikatelské mise – otevírání dveří	42
Sociální dialog	45

Soutěžit je sexy	47
Šetření – lakmusový papírek nálad	50
Jak funguje Svaz	52

Milí čtenáři,

až dočtete poslední stránku této publikace, jsem si jistý, že poodhalíte tvář Svazu průmyslu a dopravy ČR a práci lidí, kteří se snaží dělat něco pro naše firmy. Nenabízíme vám suchopárná fakta, ale zprávu o profesionálech, kteří zkoumají stohy legislativních návrhů, z nichž nemálo by bez jejich přispění zhoršilo podnikání. Tahle publikace je o jednáních a lobbování ve prospěch průmyslu. Bez našeho tlaku na řešení dramatického nedostatku technicky vzdělaných pracovníků by se politici o tento bolavý problém většiny firem nestarali. Zvedáme téma podpory výzkumu a vývoje, naše firmy potřebují inovovat, aby se prosadily ve světě, kde jim otevíráme dveře podnikatelskými misemi. Odsekáváme jednu hlavu za druhou hydře přebujelé administrativy a zápasíme s legislativní lavinou z ČR i z Bruselu. Tlačíme na změny na trhu práce a chceme manažerské fungování státu s co nejmenší mírou korupce a bez nepřehledného bludiště zákonů a slušnou dopravní infrastrukturu. Lobbujeme v Bruselu, vždyť naše firmy jsou součástí vnitřního trhu Evropské unie a mnohé z nich působí ve světě.

Podpora podnikání je věc racionální, taktika a umění vyjednávat. Nezřídká je to i emocionální záležitost. Vzpomeňme jeden z takových momentů. Blížil se konec Sněmu našeho Svazu, kde v Rotundě brněnského výstaviště každoročně stovky průmyslníků vystavují vládě účet. A jedním z horkých témat byla podpora technického školství. Na závěr se zvednul nenápadný nevidomý muž. Ukázalo se, že je to profesor matematiky, který celý život propaguje svůj obor a jeho přínos pro společnost. Ve svém pohnutém vyznání řekl: *„Klíčovým kořenovým problémem je překonat vžitý odpor společnosti k matematice. Víte, matematika je nejenom předmět, který pěstuje rozumové nakládání mozkiem, nejenom vývoj logiky. Matematika je především tím, co vede člověka k soustředěné a těžké duševní práci. Od nejranějšího věku je třeba překonávat pohodlnost v myšlení. Matematika je perspektivou lidstva. Nejen svou racionalitou, ale svou*

cílevědomostí, uspořádaností a ukázněností života". Bouřlivý potlesk plného sálu úspěšných podnikatelů a manažerů jen těžko vyjádří tehdejší atmosféru, která ukázala, že jsou tu lidé, kteří něco chtějí změnit k lepšímu. I o tom jsou následující stránky.

*Jaroslav Hanák
prezident
Svazu průmyslu a dopravy ČR*

Průmysl si lidé cení

Nemůže být pochyb o důležitosti průmyslu a dopravy. Zaměstnávají u nás jeden a tři čtvrtě milionu lidí a mezi odvětvími přispívají 37 % k hrubému domácímu produktu. V Evropě jsme dokonce na industriální špici. Jak je ale v Česku samotný průmysl vnímán?

Lidé jsou hrdí na průmysl v naší zemi, tvrdí tři čtvrtiny z nich. To je dobrá zpráva. K tomu širší veřejnost (dokonce 96 % občanů) souhlasí s názorem, že průmysl stabilizuje naši ekonomiku a vytváří pracovní místa (až 90 % občanů). Jak je vidět, veřejnost pohlíží na domácí průmysl pozitivně, což potvrdily závěry zjišťování mezi více jak pěti sty respondenty, které Svaz průmyslu a dopravy ČR provedl začátkem roku 2013. Další informace najdete na webové adrese www.socialnidialog.cz v rubrice analýzy.

Zajímavé by bylo vědět, jak česká veřejnost hodnotí důležitost jednotlivých průmyslových odvětví.

Energetice naši občané zřetelně přikládají největší váhu. Je to zřejmě dané i tím, že každého spotřebitele se toto odvětví bezprostředně dotýká. Pokud to vyjádříme procentuálně, tak dvě třetiny lidí považují energetiku za velmi důležitý a zhruba čtvrtina za důležitý sektor. Druhé v pořadí významu je pro veřejnost strojírenství a na třetím místě výroba automobilů, která je páteří českého průmyslu. Následují chemický průmysl, ICT a ocelářství. Ve skutečnosti je nejvýznamnějším odvětvím automobilový průmysl, který vytváří více jak 8 % českého hrubého domácího produktu.

Atato všechna odvětví Svaz průmyslu a dopravy ČR zastupuje?

Sdružuje odvětvové svazy a asociace z klíčových odvětví ekonomiky, které zahrnují zhruba 1600 firem s téměř milionem zaměstnanců. Přirozeně,

že v průběhu doby se množství členů mění, počet členských odvětvových svazů a asociací je ale v principu stabilní a pohybuje se kolem třiceti. Podstatné je, že členové Svazu si uvědomují potřebu silné zaměstnavatelské organizace pro vyjednávání s politiky a s odboráři. Přehled členských odvětvových svazů a individuálních členských firem najdete na webové stránce www.spcr.cz.

Když se řekne český průmysl, před očima člověku naskočí tradiční značky a osobnosti...

Přestože naše průmyslové podniky patří mezi evropskou špičku, u veřejnosti nadále převládá při jeho hodnocení hledisko tradice. A co je překvapivé, dokonce si to myslí i většina zaměstnavatelů a podnikatelů a odborníků. Tradici mají lidé spojenou hlavně se jmény a značkami slavné doby druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století jako je Baťa, Škoda, Kolben a Daněk, Laurin a Klement, Křižík, Tesla... Mimochodem, také šetření mezi manažery-finalisty prestižní soutěže Manažer roku ČR z počátku roku 2013 prokázalo, že mezi nejvíce uznávané osobnosti patří Tomáš Baťa. Začíná se však objevovat názor, že i za poslední dvě dekády tato země dokázala vytvořit novodobé vzory. Informace o šetření najdete na webové stránce www.manazerroku.cz.

Něco málo z historie

Kolik je vlastně Svazu let? V roce 2010 oslavil dvacetileté výročí znovuzaložení. Takže existoval už dříve...

Skutečně si prošel několik etap, takže bez ohlednutí do historie se to neobejde. Už od roku 1911 existovala Jednota průmyslníků pro Moravu a Slezsko, která propojovala zájmy řady moravských a českých podnikatelů a průmyslníků. Vliv v něm měl Tomáš Baťa. Tajemníkem Jednoty byl František Hodáč, který sehrál klíčovou roli v propojování českých a slovenských průmyslníků. Zejména od roku 1916 zesilovala mezi podnikateli v českých zemích tendence prosazovat vlastní zájmy. Postupně vznikaly různé odvětvové organizace, mimo jiné v obuvnickém průmyslu, založeno bylo sdružení průmyslu papíru a řada dalších. Tyto organizace hledaly společný jazyk, takže došlo k upevnění vazeb Jednoty na ostatní organizace, zejména na Jednotu pražských průmyslníků a okolí. Celý proces dospěl až k oficiálnímu založení Ústředního československého svazu průmyslníků dne 18. června 1918. To je tedy oficiální datum narození. Neméně důležitý je 10. květen 1919, kdy se sešly podnikatelské špičky z celého Československa.

Kdo byl v čele Ústředního československého svazu průmyslníků?

Vedle výše zmíněných osobností je třeba vzít v úvahu, že organizace byla spojená s velkými bankami. Rozhodující vliv měla v té době Živnostenská banka a její předseda představenstva František Malinský, který byl prezidentem svazu a vrchní ředitel banky, a poslanec Jaroslav Preiss. Ve svazu, který měl rozhodující slovo v ekonomické politice vlády nového českého státu, figurovaly dále takové osobnosti jako J. Baťa, B. Mařík, L. Myslík, V. Klement, V. Kavalier, F. Zátka a další.

A jaké jsou další zlomové body života Svazu?

Jsou dány historickým vývojem země. Po obsazení Československa nacistickými vojsky byl od 29. srpna 1939 průmysl povinně organizován v Ústředním svazu průmyslu pro Čechy a Moravu, členěném jak odborně do 23 hospodářských skupin, tak územně do 10 skupin. Teprve poúnorový mocenský monopol KSČ přinesl konec tohoto svazu a k 30. září 1950 rozpuštění jeho 14 tisíců členů. V době Pražského jara v letech 1968 a 1969 došlo k pokusu o jeho obnovení a navázání na prvorepublikové poslání. K jeho znovuzrození došlo až v roce 1990 v Ostravě, kam se 5. května sjeli zástupci 153 podniků a organizací a vznikl Svaz průmyslu České republiky. V této přelomové době se samozřejmě vedly diskuse o jeho podobě a na stole byl i návrh, zda by se firmy neměly povinně organizovat v rámci hospodářské komory tak, jak je to nyní například v Rakousku či v jiných zemích západní Evropy. Návrh ale neprošel zejména kvůli odporu některých politiků. O čtyři toky později, 17. března 1994, Valná hromada schválila doplnění názvu na Svaz průmyslu a dopravy ČR. Takže novodobá historie počíná rokem 1990. Spojena je s takovými jmény jako M. Grégr, Š. Popovič či B. Ošřádal.

Svaz! ano x ne

Historicky byla organizace zaměstnavatelů potřebná. Ale co dnes? Jsou zaměstnavatelé stále přesvědčeni o smysluplnosti sdružení, které zastupuje jejich zájmy?

S tímto názorem souhlasí téměř devadesát procent zástupců tuzemských firem. Pokud vezmeme v úvahu, že v našem výše zmíněném šetření z roku 2013 mezi 322 oslovenými firmami byla přibližně polovina nečlenů, je to dobrá zpráva. Současně je trochu překvapivé zjištění pohledu na to, zda by měla organizace zaměstnavatelů hájit zájmy pouze svých členů nebo usilovat o celkový rozvoj hospodářství. Pouze pětina z nich zastává názor potřeby obhajoby čistě členských zájmů, dvě pětiny to vidí vyváženě a zbývající dvě pětiny požadují prosazování celkové podpory hospodářství.

Mluvíte o Svazu jako o nejvýznamnějším a nejvlivnějším zástupci průmyslových firem v zemi. Můžete to nějak doložit?

Mezi veřejností převládá přesvědčení, že organizací zastupující zájmy průmyslových podniků je právě Svaz průmyslu a dopravy ČR. Tento názor zastává podle našeho šetření 88 procent občanů. Mezi oslovenými zaměstnavateli a podnikateli se to domnívá až 89 procent z nich. A podle průzkumu mezi 300 studenty technických a ekonomických škol se dokonce 97 procent z nich přiklání k důležitosti existence naší organizace. Jistým způsobem to potvrzuje vnímání jeho úlohy a schopnosti prosazovat zájmy zaměstnavatelů.

Lobbovat je nutné

C o politici? Berou Svaz vážně?

Někteří ho berou jako nutné zlo, jiní ho vnímají jako partnera a také s ním spolupracují. Například po svém nástupu do funkce hlavy státu Miloš Zeman pozval celé představenstvo Svazu v čele s jeho prezidentem Jaroslavem Hanákem na Pražský hrad. Během jednání se mluvilo o konkrétních bodech spolupráce, o společných cestách s podnikateli i o tradičním setkávání prezidenta se zástupci byznysu, jak to dělal dříve T. G. Masaryk. A dále, každá vláda se účastní tradičního Sněmu. Ministři chodí na za-

sedání představenstva Svazu, na neformální debatu Klubu Svazu. Vyjednává se s nimi v rámci Rady hospodářské a sociální dohody (tripartity), jedná se s hejtmany v krajích. Zástupci Svazu působí v řadě expertních týmů a ve vládou vytvořených Radách. Takže je tu mnoho kontaktů s politiky a vysokými úředníky, ať už vládními nebo opozičními.

Sněm Svazu průmyslu a dopravy ČR jako nejdůležitější akce roku je místem jednání s politiky. Co se na něm vlastně odehrává?

Při žádné jiné příležitosti se neschází na jednom místě tolik kapitanů průmyslu jako právě na Sněmu, který neformálně otevírá Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně. Již tradičně se koná v Rotundě brněnského výstaviště a atmosféra je při každém takovém setkání výjimečná. Tím hlavním,

co se při něm odehrává, je totiž po vystoupení prezidenta Svazu v přímém televizním přenosu a po proslovu hlavního hosta, jímž je obvykle premiér, debata byznysu a vlády. V tomto

„kotli“
s i

už nejednou její předseda a ministři vyslechli ostrá kritická slova a museli reagovat na to, co vše nezvládají ve prospěch zlepšení podnikatelského prostředí, co nedokázali změnit v legislativě, jak neuměli zabránit zvýšení cen energií, že nedostatečně přispěli k flexibilitě trhu práce a nepodařilo se jim v potřebné míře podpořit technické vzdělávání a zájmy ČR ve světě. Ne vždy je situace vyloženě nepřátelsky vyostřená. Občas vláda obdrží i dobrou školní známku, na jedničku ale nedopadla snad žádná. Po skončení Sněmu jsou zástupci Svazu a členové vlády vystaveni dotazům novinářů na tiskové konferenci, zatímco jeho účastníci mohou pokračovat v debatě u číše vína. Tím končí Sněm. Impulzy a návrhy přítomných jsou však zaznamenány a dále se s nimi pracuje.

Jaké mají zástupci Svazu další možnosti kontaktů s politiky a vysokými úředníky?

Některé jsou určeny tradicí, což je příklad Sněmu a tripartitního jednání. Další jsou dány legislativním procesem, jelikož Svaz je legitimním připomínkovým místem k zákonům. Jeho experti jsou proto členy odborných komisí na nejrůznějších ministerstvech a při samém počátku vzniku legislativních i jiných norem. Jednání o konkrétních problémech probíhají i na půdě parlamentu.

Jak často se vůbec zástupci Svazu setkávají s politiky?

Intenzita jednání je vskutku značná a probíhá na různých úrovních, každý týden i několikrát. Při formálních příležitostech také mezi čtyřma očima. Setkání se uskutečňují na byznysových fórech, konferencích, podnikatelských misích, společných tiskových konferencích a dalších akcích. Svaz nevynechává příležitosti, působí mediálně a lobbisticky...

Aha. Slovo lobbista má u nás dost pejorativní význam...

Pro Svaz je lobbování hlavní náplní jeho činnosti. Vychází přitom z filozofie, že politikové schvalují zákony, které určují pravidla chování podnikatelů a definují podnikatelské prostředí. Přiznejme si, že občas poslanci rozhodují „od stolu“, takže nedokážou dohlédnout konkrétní důsledky svého hlasování, nebo naopak vidí do věci moc dobře a chtějí zákon upravit kvůli svým parciálním zájmům či stranické zakázce. Je proto v zájmu těch, jichž se projednáváný zákon nebo vyhláška týká, aby se do její přípravy zapojili a odbornými argumenty konečnou podobu ovlivnili. V tomto směru má Svaz jasnou výhodu. K dispozici má bohaté zkušenosti a znalosti o tom, jaké mohou být dopady připravovaných a přijímaných legislativních norem na náklady a rozvoj firem. Navíc je výhoda jeho pohledu v tom, že nereflektuje situaci jen jednoho podniku, umí zevšeobecnit a snaží se nezvýhodňovat jednu zájmovou skupinu proti druhé. Svaz je vnímán jako potřebný lobbista.

Podle čeho tak soudíte?

Přibližně polovina zaměstnavatelů v ČR se domnívá, že právě Svaz má velký či spíše větší vliv na legislativní rámeček podnikání a na hospodářskou politiku vlády. Další nemalá část byznysu hovoří o určitém vlivu Svazu. Už jen tato zjištění signalizují, že podnikatelskou sférou je vnímán jako organizace, která dokáže věci dát do pohybu a prosazovat je.

Co Svaz chce?

Politická scéna zažívá neustálé výkyvy a personální změny. Je při takto nestabilní situaci možné něco prosadit?

Uvedme dva příklady z mnoha. Roky se mluví o nutnosti podpory technického vzdělávání a spolupráci podnikové a vzdělávací sféry. Díky vyjednávání zástupců Svazu a jeho tlaku byl přes nezájem politiků zahájen pilotní projekt POSPOLU, který nastavuje v každém kraji spolupráci vybraných firem a škol. Stát na to se skřípěním zubů vyčlenil několik desítek milionů korun. Druhým příkladem je česká podoba kurzarbeitu, tedy pomoci státu pro zaměstnání pracovníků ve firmách při jejich hospodářských potížích. Nyní politici věc prezentují jako vlastní opatření na podporu zaměstnanosti. Takže prosadit se věci dají a taky to Svaz dělá. Jeho pozici v souvislosti s tlakem na podporu technického vzdělávání trefně shrnul jeho viceprezident Pavel Juříček: „Víme, co chceme a nedáme pokoj, dokud to nedostaneme.“

Jak to vypadá, Svaz má za sebou letitou tradici, fungující aparát a veřejnost, podnikatelé, studenti a nakonec i politici jeho roli nezpochybňují. Co vůbec chce?

Tři desítky odvětvových svazů se svými sekretariáty a vedení členských firem mají průřezově určité společné zájmy. V nich panuje shoda a po Svazu průmyslu a dopravy ČR jeho členové chtějí, aby je prosazoval. Na samotném vrcholu pyramidy zájmů je stabilní a srozumitelná legislativa. Tento požadavek je pochopitelný při pohledu na několik stovek zákonů a jejich novel ročně, které poslanci předkládají a řeší. Pro podnikatele je to neuvěřitelná zátěž. V dalším pořadí je požadavek na nastavení systému moderního vzdělávání, čímž se myslí zejména podpora technického vzdělávání. Následuje zájem dosáhnout špičkové úrovně výzkumu, vývoje a inovací, snaha o dostupnou energetiku a také o rozvoj dopravní infrastruktury a pružného trhu práce. Ozývá se i volání po efektivní státní a veřejné správě. Tyto záměry Svaz prosazuje dlouhodobě, má je ve svých programových prohlášeních, a dokonce je shrnul do strategického dokumentu Agenda 2010 - 10 priorit pro budoucnost země.

Potřebujeme technicky vzdělané lidi

Svaz neustále zdůrazňuje význam matematiky. Proč je pro nás tak důležitá?

Matematika byla součástí této společnosti celá uplynulá desetiletí a ve znalostech matematiky jsme se drželi na evropské, ba světové špičce. Potvrzovala to dřívější zjištění Světového ekonomického fóra, kdy jsme v mezinárodním srovnání byli na 8. místě. Dnes jsme ve znalostech matematiky na 81. příčce. Něco je tedy špatně v naší průmyslové zemi s neustále neuspokojenou poptávkou po technicky vzdělaných lidech, kteří jsou základem a předpokladem konkurenceschopnosti našeho průmyslu.

Co se dá udělat, aby se matematika stala opět základem naší společnosti?

V české společnosti přetrvává negativní postoj k matematice. Existuje řada příkladů, kdy umělci veřejně pranýřují matematiku jako něco, co jim jen ztrpčovalo život. Naštěstí jsou tu tisíce zapálených lidí, kteří se postavili tomuto trendu. Příkladem je projekt Matematika s chutí, u jehož zrodu stál majitel firmy Linet a člen představenstva Svazu Zbyněk Frolík, absolvent elektroprůmyslovky a posléze ČVUT. „Je zajímavé, že po letech mi v paměti zůstaly vzpomínky na učitelku matematiky. Byla náročná, ale dovedla nás zaujmout, vytvářela soutěživé prostředí. Uměla nám srozumitelně vysvětlit, jak vidět matematické zákonitosti v jiných předmětech, v běžném životě, proč je dobré matematiku znát. Jsem soutěživý typ, a tak mi tento typ výuky nevadil a z dnešního pohledu mě to asi i bavilo. V konečném důsledku mě to vedlo ke studiu technických oborů. Dodnes mě fascinuje jako absolutní základ většiny vědních oborů, a tudíž i technologií naší budoucnosti, ale i její vliv na růst inteligence lidstva obecně,“ řekl. Snad i to bylo impulzem k tomu, že se Zbyněk Frolík angažoval v podpoře projektu Matematika s chutí (www.matematikaschuti.info), jehož cílem je pomocí zapojení učitelů matematiky do kreativní a přitažlivé podoby výuky změnit postoje

mladých lidí k tomuto oboru. Začít se musí ve školkách. Že to jde, ukázal projekt Technické školky (www.praminek.cz), který dokonce obdržel cenu České inovace (www.ceskainovace.cz).

iniciativa Matematika s chutí je jistě dobrý nápad. Co si ale můžeme pod tím představit?

Žáci 3.C a 5.B z pražské Základní školy Červený vrch se vypravili na Expedici Krkonoše a bylo to pro ně dobrodružství – všude okolo horské podmínky a proměnlivé počasí. Při pochodu měli v ruce buzolu, kompas a mapu. Přitom šlo o „hodinu“ matematiky. „Procvičili jsme si práci s mapou, naučili se její měřítko a převody, porovnali údaje z mapy s různými typy krokoměřů. Zvládli jsme orientaci v jízdnicích řádech a spočítali náklady možného ubytování a jízdenek,“ vysvětluje pedagožka školy Romana Hofmanová. Lenka Pecharová, učitelka pražské církevní školy, zase sestavila mezipředmětovou učebnici Od blechy po slona. Počítá se v ní s údaji z živočišné říše a účinkují v ní zvířecí hrdinové. Podobně angažovaných učitelů je více než stovka a stále jich přibývá. Zástupci Svazu se proto snaží o propagaci

projektu a povzbuzení zájmu mezi firmami. Je ale zřejmé, že vedle těchto aktivit a mediálního tlaku se vzkříšení matematiky neobejde bez zavedení povinné maturitní zkoušky z matematiky. Politici na nátlak Svazu přislíbili, že by to bylo možné od roku 2015.

Hlad firem po dobrých absolventech vysokých škol neopadá, naopak se zvyšuje. Mohou v jejich nasycení pomoci veletrhy práce?

Nevyřeší propastnou disproporcii mezi požadavky trhu práce a firem a vzdělávacím systémem, který na trh pouští tisíce neuplatnitelných absolventů. I tak je veletrh jednou z cest, jak si zástupci firem mohou osobně oú-

kat potenciální zaměstnance. Největší takovou akcí na Moravě je brněnský JobChallenge (www.job-challenge.muni.cz), jehož spolupořadatelem je i Svaz průmyslu a dopravy ČR. Celá akce má úžasnou atmosféru s řadou diskusních setkání a spousta stánků firem, škol a neziskových organizací zdaleka není jen prázdnou kulisou rozsáhlého doprovodného programu. „Máme zájem zejména o šikovné techniky a IT specialisty, kteří jsou experty ve své oblasti, ovládají cizí jazyky a jsou připraveni se dále vzdělávat,“ shrnul profil absolventa, jehož by chtěla ŠKODA AUTO dosáhnout, šéf personalistiky Bohdan Wojnar. Právě tato

automobilka společně s řadou členských firem Svazu považuje veletř za příležitost, kterou je třeba využít, a proto její lidé aktivně vyhledávají ty správné studenty.

Poukazuje se na to, že vysokoškolští studenti jsou održeni od praxe ve firmách. Můžete to něčím doložit? Pokud to tak je, co se s tím dá dělat?

Až polovina tuzemských zaměstnavatelů v průmyslu není spokojena se znalostmi absolventů vysokých škol. Nastoupí do firmy a nedokážou se orientovat v podnikových procesech. Na tuto skutečnost poukazuje šetření, které Svaz provedl mezi svými členy a které hodnotilo vybrané fakulty technických a ekonomických vysokých škol. A to už nemluvíme o školách humanitního zaměření. Studenti technických a ekonomických škol dokážou naproti tomu dobře pracovat s informacemi, přinášet nové myšlenky a uplatňovat neotřelé pohledy na řešení úkolů. Co jim chybí, je praxe. Téma podpory podnikových praxí, o které mají zájem až dvě třetiny firem, nastoluje proto Svaz ustavičně při jednáních s vládou a úředníky. Prosazoval zavedení povinné semestrální praxe studentů technických a přírodovědných oborů u zaměstnavatelů. Podporuje snahu některých technických vysokých škol upravovat své vzdělávací programy podle požadavků praxe. Předpokladem rozšíření praxí je však částečná úhrada nákladů firem ve formě odečtu z daní, takový návrh se dostal k jednání do Poslanecké sněmovny.

Mluví se o projektu POSPOLU, který je jakýmsi pilotem zavádění duálního vzdělávání. O co vlastně jde?

Jedním z iniciátorů je Pavel Juříček, viceprezident Svazu, který prosazuje nastavení duálního vzdělávání, tedy propojení odborné výuky ve škole a ve firmě. „Projekt v zásadě vychází z principu duálního vzdělávání, po kterém v průmyslu voláme delší dobu. Ve firmách studentům rádi umožníme, aby si prakticky vyzkoušeli, čemu se ve škole naučili teoreticky. Od projektu očekáváme, že pomůže nastavit jasná pravidla pro spolupráci škol a firem,“ říká. Více informací najdete na www.projektpospolu.cz/pilotaz.

Trh práce. A co s ním

Prioritou Svazu je flexibilní trh práce. Je u nás dostatečně pružný?

Pokud porovnáme český trh práce a evropské země, ve flexibilitě jsou před námi mnohé z nich. Například podíl osob pracujících na částečný úvazek dosahoval v roce 2011 pouhých 5,5 %, zatímco průměr zemí Evropské unie (2009) představoval 18,8 %. Co se týká práce na zkrácený úvazek, ten umožňují dvě třetiny zaměstnavatelů, ale je v nich zaměstnáno maximálně 5 % zaměstnanců. Z velké části jde o zaměstnavatele ve veřejném sektoru, ve vzdělávání, školství, sociální péči, nejméně v oblasti dopravy a spojů, stavebnictví a průmyslu.

Další informace jsou k dispozici v Analýze flexibilních forem práce ve vybraných zemích EU na webové stránce www.socialnidialog.cz.

Svazu se podařilo prosadit, že zaměstnavatelé mohou uzavírat za určitých podmínek pracovní poměr na dobu určitou opakovaně. Je to nějak důležité?

Situace hospodářské krize roku 2008 a 2009 a následně řadu let pokračující recese a zvyšující se počet lidí bez práce překonaly legislativu, omezující trvání pracovního poměru na dobu určitou na maximálně 3 roky, kdy pracovní smlouva mohla být prodloužena pouze dvakrát. Celková doba tedy dříve nemohla přesáhnout devět let. Pro mnohé firmy se takové omezení stalo problémem a požadovaly umožnění flexibilnějších pracovních úvazků. Zdůvodněním byla možnost pružněji reagovat na změny na trhu a zvýšení ochoty přijmout například absolventy a pracovníky s krátkou dobou praxe. „Firmy se od roku 2008 potýkají s poklesem zakázek a se značnou nejistotou. Jestliže dříve jsme měli jasný výhled na půl roku a u investičních celků i na 12 měsíců, nyní je to mnohem kratší lhůta, v některých odvětvích v řádech několika týdnů. V takovém prostředí nedokážeme plánovat počty zaměstnanců na delší dobu a potřebujeme flexibilnější trh práce,“ říká viceprezident Svazu Pavel Juříček. Navíc opakující se pracovní smlouvy na dobu určitou jsou pro většinu lidí přijatel-

nější, než nemít práci vůbec. Firmy tak mohou omezit nabírání sezónních pracovníků a výpomoci přes agentury práce.

Můžete doložit, zda je taková flexibilní forma práce pro občany skutečně akceptovatelná?

Podle našich zjištění čtyři pětiny Čechů by při hledání práce neměly problém přijmout smlouvu na dobu určitou. Za tímto sdělením jsou však určité požadavky. Takže čtvrtina lidí by časově omezený kontrakt akceptovala, pokud by se jednalo o velmi atraktivní pozici. Další zhruba čtvrtina podmiňuje přijetí smlouvy na dobu určitou jejím trváním alespoň jeden rok. Jen s příslibem následného prodloužení kontraktu na neurčito by limitovanou smlouvu podepsalo 15 % dotázaných. Pouze 18 % pracovníků by takový typ smlouvy za žádných podmínek nepodepsalo. Naopak žádné další podmínky pro uzavření takové smlouvy by si nekladlo 18 % lidí. Důvodem takového přístupu je skutečnost, že zaměstnanci přizpůsobují své požadavky zhoršenému stavu trhu práce. Změna chování je patrná i v tom, že lidé by se raději vzdali benefitů výměnou za zachování své pracovní pozice.

C o Svaz ještě prosadil na trhu práce?

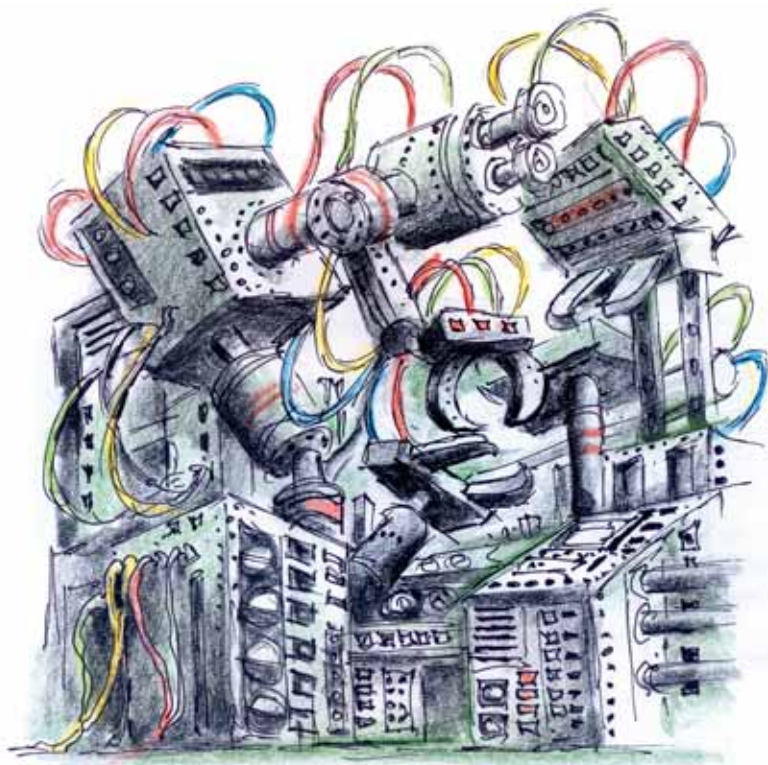
Určitě jste už slyšeli o kurzarbeitu, tedy o krátkodobé dotaci na platy zaměstnanců, pro něž by v krizi neměly firmy dostatečné uplatnění. Přes nevoli politiků a úředníků a se zdůvodněním, že německá forma kurzarbeitu by byla náročná pro státní rozpočet, Svaz prosadil projekt „Vzdělávejte se pro stabilitu!“, tedy českou podobu kurzarbeitu financovaného z evropských prostředků. Vyčleněno na něj bylo 400 milionů korun. Jenže kritéria byla nastavena tak přísně, že od září 2012 do dubna 2013 využilo tuto možnost pouze 32 firem v potížích a vyčerpalo se jen něco přes 11 milionů korun. Nakonec MPSV přiznalo, že projekt je administrativně náročný a podmínky omezující. Nově tak zaměstnavatelé už nemusejí dokládat pokles tržeb za celou společnost, ale jen za provozovnu. Nemusí prokazovat ani to, že nejsou schopni přidělovat svým lidem práci ve sjednaném rozsahu. Kurzarbeit by měl trvat do konce srpna 2015.

C o je to Národní soustava povolání (NSP) a Národní soustava kvalifikací (NSK)? Jakou spojitost má se Svazem průmyslu a dopravy ČR?

Firmy marně hledají pracovníky s odborností a kvalifikací, na druhé straně jsou tisíce lidí bez práce. Proto vznikl systém mapování potřeb trhu práce Národní soustava povolání a pak Národní soustava kvalifikací, která popisuje, co je potřeba umět pro výkon těchto povolání. Díky NSK získalo během necelých dvou let novou kvalifikaci přes 70 tisíc pracovníků. Systém dokázal přezkoušet a dát jim státem uznávaný certifikát o dosažené kvalifikaci. Srovnáme-li toto číslo s počtem výučních listů, které každoročně získává 30 tisíc absolventů odborných škol, je NSK poměrně účinným nástrojem. Aby se tohle všechno mohlo dát dohromady, vzniklo 29 sektorových rad, do nichž se zapojilo dva tisíce odborníků ze všech sfér národního hospodářství. A Svaz průmyslu a dopravy ČR byl součástí konsorcia, které systém zprovoznilo. Informace o sektorových radách naleznete na www.sektoroverady.cz.

Výzkum, vývoj, inovace, to není legrace

Jak si stojí Česko z hlediska inovací? Zřejmá je úměra inovace = konkurenceschopnost = zaměstnanost = zdroje pro rozvoj i veřejnou správu.

V oblasti inovací jsme na 18. místě mezi zeměmi Evropské unie. V kvalitě výzkumných institucí jsme 21. v pořadí ve světě a v inovačním potenciálu na 24. místě. Na první pohled je vše v pořádku. Jenže ve skutečnosti tomu tak není. Postupně se v inovacích propadáme a nehledě na řadu vládních dokumentů jako je Národní inovační strategie ČR a Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR na roky 2012-2020 a Návrhy opatření vlády pro zlepšení podmínek rozvoje hospodářství, podporu podnikání a zaměstnanosti se změnilo jen málo. Naopak vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace, kde máme ze 17 členů pouze 2 zástup-

ce, počítá se snížením podpory průmyslového výzkumu a vývoje v roce 2016 pod úroveň roku 2007 na 2,42 miliardy korun z 4,923 miliardy korun z roku 2012. V případě omezení podpory si sami zhoršujeme možnost zvýšit konkurenceschopnost našich firem.

Potřebují firmy vůbec nějakou podporu?

Od roku 2008 a v pokračující recesi řada firem omezila investice do výzkumu a vývoje. Přesto jsou firmy, které díky podpoře státu mohly investovat. Například společnost VÚTS počátkem roku 2013 otevřela

v průmyslové zóně na předměstí Liberce nové Centrum strojírenského výzkumu.

A další příklad z mnoha. V Dobřanech u Plzně se v roce 2013 otevřelo Západočeské materiálové metalurgické centrum – ZMMC výzkumné organizace COMTES FHT. Šlo o završení práce na objektu unikátní metalurgické laboratoře s rozpočtem 430 milionů korun. Dotací přispěla EU a v rámci Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace šly prostředky i ze státního rozpočtu. Díky tomu v tomto centru aplikovaného výzkumu má v roce 2014 pracovat šest desítek lidí. Podle Zbyška Nového,

vědeckého ředitele centra, je více než 60 % výzkumníků mladších 35 let. Centrum láká nadané vysokoškoláky a mladé vědce, v laboratořích organizuje praktická cvičení a stáže studentů a podporuje magisterské a doktorandské programy. Zhruba polovinu tržeb má tvořit výzkum na konkrétní objednávku. Takže poptávka po podpoře inovací mezi firmami je, a hlavně, jsou vidět výsledky.

C o Svaz dělá pro podporu výzkumu a vývoje?

Jeho zástupci, působící ve vládní Radě pro výzkum, vývoj a inovace navrhli krátkodobá opatření, aby Technologická agentura byla podpořena 1,5 miliardou, korun. „Bez Technologické agentury si nedokážeme představit efekty spolupráce mezi podnikatelskou, výzkumnou a akademickou sférou,“ uvádí k tomu Jiří Cienčila, viceprezident Svazu. Ten také požaduje, aby se podpořila spolupráce mezi podniky a výzkumnými organizacemi prostřednictvím Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Z dlouhodobého hlediska chce vybudování integrovaného systému řízení vědy spoluprací ústavů Akademie věd ČR s vysokými školami, vědeckými organizacemi a podnikovým výzkumem. Potřebné bude vše sladit s reformou vysokých škol. A při vši úctě k vědcům a jejich výsledkům zkoumání v základním výzkumu si Česko nebude moci dovolit mnohé z toho, co se dnes dělá. I Britové se při setkání se zástupci Svazu podívovali nad zkoumáním lišejníků v Antarktidě a nad egyptologií. „Na to my prostě nemáme, a když, tak na účet objednavatele,“ prohlásili zástupci britského byznysu.

M ůžete uvést, co se konkrétně podařilo prosadit?

Daňové zvýhodnění pro nakupovaný výzkum. Účinnosti mělo nabýt v roce 2015, ale nakonec změna nastane v roce 2014. Stovkám firem se tak díky 20procentní daňové slevě rozváží ruce k posílení spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje mezi akademickou a podnikatelskou sférou, která je dlouhodobě nedostačující. Jen v roce 2011 nakoupilo

výzkum 780 firem za téměř 8,5 miliardy korun. Nové opatření by mohlo zvednout zájem o nakupovaný výzkum, a to i mezi malými a středními podniky.

Legislativní vrtule

Na vrcholu pomyslné pyramidy zájmů zaměstnavatelů je stabilní a přehledný právní systém. Je to s legislativou v ČR opravdu tak hrozné?

Podle našeho šetření s Českou národní bankou mezi 1600 členskými firmami z počátku dubna 2013 se pouhé jedno procento zaměstnavatelů domnívá, že v legislativě meziročně došlo ke zlepšení. Dovolte však několik ohromujících čísel. Od roku 1990 do roku 2007 se počet právních předpisů v právním řádu zvýšil zhruba o 4100. V roce 1997 bylo přijato 357 nových právních předpisů, v roce 2002 dokonce 590 a v roce 2007 se jejich počet dostal na číslo 393. V roce 2012 jich bylo přijato zhruba 500. Nemalá část z nich jsou novely a novely novel... Například zákoník práce byl od počátku 90. let novelizován 36krát, obchodní zákoník byl novelizován 72krát, občanský soudní řád 125krát a zákon o daních z příjmů celkem 129krát. Takže jsou případy, kdy zákon nenabyl ještě ani účinnosti a už se chystá jeho další novela. K tomu za posledních dvacet let narůstá nejen počet právních předpisů a jejich novelizací, ale i množství paragrafů v jednotlivých předpisech, čímž se daný předpis stává rozsáhlejším a pro své adresáty méně pochopitelným. Informace o stavu administrativy v České republice najdete ve studii Svazu průmyslu a dopravy ČR na webové stránce www.socialndialog.cz.

Co třeba podnikatelé kritizují?

Vláda schválila od 1. ledna 2014 účinnost nového občanského zákoníku, tedy kodexu čítajícího zhruba 3000 paragrafů. Vedle toho, že obsahuje chyby, nebude doprovodná legislativa k němu platit dříve než pouhý měsíc před dnem D. Proto Svaz ve shodě s odborníky na legislativu a soudci hlasitě volal po odložení termínu účinnosti. A další příklad: stát rozhodl o zavedení tzv. energetických štítků, povinných

pro nové budovy či při přestavbách a prodeji bytů. Tyto štítky má zlomek budov a objevují se snahy změnit legislativu. Podobných příkladů jsou spousty.

Mají příliš časté legislativní změny a s tím spojená „tučná“ administrativa konkrétní dopady na podnikání?

Z výše zmíněné studie Snižování administrativní zátěže podnikatelů vyplývá, že celkem 998 informačních povinností stálo v roce 2005 podnikatele 76,5 miliardy korun. Tehdy stanovených cílů snížit administrativní zátěž podnikatelů o 20 % do roku 2010 se nepodařilo dosáhnout. Došlo jen k jejímu omezení o necelých 16 %, což vyčísleno v penězích znamená úsporu 11,5 miliardy korun. V této souvislosti, nehledě na veškeré vládní plány, vypracované metodiky a opatření ke zlepšení podnikatelského prostředí, je situace ze strany zaměstnavatelů hodnocena stále spíše negativně. Administrativa omezuje i vstup do podnikání, což potvrzuje šetření společnosti GfK Czech.

Příkladem přijatého a po roce upravovaného opatření je zákon o veřejných zakázkách...

V Česku se ročně rozdělí přibližně 500 miliard korun z veřejných zakázek a ve znamení boje proti korupci byl přijat zákon o veřejných zakázkách. Jenže ten byl tak rigidní, že omezil investice v řádech několika desítek miliard korun. „Dříve si každý dělal, co chtěl. Ve snaze o regulaci to někdo pěkně přehnal,“ dá se shrnout situace roku 2013. Svaz si proto nechal zpracovat analýzu dopadů tohoto zákona na podnikání a zjistil dramatické pochybení. Po diskusi se zástupci firem Svaz navrhl vypustit ustanovení, jako je nutnost zrušit zakázku při jednom uchazeči. Poukázal na to, že zadavatelé veřejných zakázek čím dál častěji sázejí na nabídku s nejnižší cenou a rezignují na výběr podle kvality a jiné aspekty.

C o se s tím dá dělat?

Pod tlakem naší kritiky přichystalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR úpravu výše zmíněného zákona. K hlavním nástrojům změny situace patří přitom hodnocení dopadů regulace RIA, využívané převážně ve fázi ex ante. Bohužel se ne vždy využívá, takže jsme pak svědky rozhodnutí poslanců, třeba v otázce fotovoltaiky, za které firmy a občané zaplatí desítky miliard korun. Při správném uplatnění RIA by se to nestalo. Ve fázi ex post se jedná o nástroje zjednodušování regulace, o racionalizaci a hodnocení administrativní zátěže.

Hydra byrokracie

Firmy poukazují na byrokracii a přílišnou administrativu při získávání prostředků z evropských projektů. Můžete uvést konkrétní příklady?

Jistá tuzemská firma získala v roce 2009 dotaci ve výši necelých čtyř milionů korun na rozvojový program pro zaměstnance v rámci Operačního programu Praha – Adaptabilita. Po třech letech, kdy bylo vyčerpáno skoro 2,5 milionu korun, se její zástupci dozvěděli, že mají dotaci vrátit. A důvod? U jedné z firem, která vůbec nebyla ve výběrovém řízení pro projekt vybrána, tedy nečerpala žádné veřejné prostředky, prý bylo starší datum na výpisu z obchodního rejstříku než 90 dní od data výběrového řízení. Takže všechno je prý neplatné. Dalším případem je firma vybraná v řádném výběrovém řízení, která však měla ve své nabídce větu: „Nabízíme tyto školitele.“ Úřednice si její zástupce zavolaly a oznámily, že výběrové řízení se musí zrušit, neboť v textu měla být věta: „Tito školitelé budou pro

vaše semináře zajištění.“ Nakonec se věc po dlouhých tahanicích vyřešila přepsáním věty. A případ třetí: žádost o platbu vážila jako balík 1,4 kilogramu. Přitom tento evropský projekt nebyl nikterak rozsáhlý.

Některé příklady naznačují, že není vše v pořádku. Myslí si to více firem? A co se s tím dá dělat?

Výše uvedené příběhy jsou výsečí stovek neblahých zkušeností firem, které poukazují na složitosti a absurdity a na přístup úředníků. Podle našeho průzkumu téměř dvě pětiny firem, které v letech 2009 až 2013 žádaly o evropské dotace, hodnotí proceduru jako velmi složitou a další dvě pětiny jako složitou. Jako jednoduchý hodnotí tento proces jen jediné procento firem. Formuláře jsou podle účastníků řízení komplikované, požadované dokumenty nadbytečné, formální stránce je ze strany úředníků věnována větší pozornost než samotným projektům. Svaz tato zjištění posbíral, předal náměstkům ministrů a vysokým úředníkům a začal na všech možných úrovních vyjednávat o tom, aby nová metodika odstranila ty nejkřiklavější problémy a zátěže. Věci nepouští ze zřetele a snaží se je i účastí v řadě expertních týmů a komisí měnit. Další informace můžete najít na webové stránce www.spcr.cz.

Můžete uvést ještě jiný konkrétní příklad toho, jak Svaz přispěl k omezení byrokracie?

Při debatním setkání vedení Svazu v Olomouci, jehož se zúčastnila celá Rada kraje v čele s hejtmanem a třemi desítkami místních podnikatelů, vystoupil jeden z generálních ředitelů tamní firmy. Ve svém spravedlivě rozhořčeném projevu poukázal na nepříjemný problém zakládání účetní závěrky a jiných citlivých údajů o společnosti do obchodního rejstříku. Téma zástupci Svazu zvedli při jednání s ministerskými úředníky a ukázalo se, že tuto povinnost plní sotva deset procent podnikatelů v zemi. Věc se počátkem roku 2013 dostala na pořad jednání s nadějí, že tato administrativní zátěž bude odstraněna. Co se již podařilo reálně, je zrušení povinnosti zakládat do sbírky listin podpisové vzory členů orgánů

společností. To jsou příklady snah o odstranění hlav byrokratické hydry. Oprávněné jsou však obavy, že při odseknutí jedné, narostou dvě nové. „Pokud vznikne nový zákon, měl by se nějaký zrušit,“ zní jeden z receptů na postupné omezování administrativy.

Jed korupce

V míře korupce je Česká republika v mezinárodním srovnání zhruba na 57. místě ve světě. Proč je korupce pro podnikatele takový problém?

To, že jsme na úrovni některých afrických a asijských zemí a že tradičně patříme k nejhorsším zemím v Evropské unii, je důsledek řady faktorů vývoje posledních dvou dekad. Korupce pokřivila chování lidí a pravidla hospodářské soutěže vytváří špatnou image pro naši zemi a může odrazovat zahraniční investory, státu prodražuje zakázky a zvyšuje náklady firem. Podle našeho průzkumu až dvě pětiny tuzemských zaměstnavatelů uvádí, že korupce negativně ovlivňuje rozvoj jejich firmy, že 16 % je průměrná výše úplatku a 10 % je nejčastěji poskytovaný úplatek. Vezměte si při zakázce v řádech desítek či stovek milionů, jak ohromné částky mizí v kapsách úředníků a politiků. Svaz konzervativně odhaduje, že se jedná o zhruba 40 miliard korun, Národní ekonomická rady vlády (NERV) hovoří o 65 miliardách korun a zástupci Protikorupčního nadačního fondu nevyklučují až 100 miliard korun ročně.

Jenže část byznysu je ochotna dát úplatek. Je to tedy záležitost nabídky a poptávky, politiků, úředníků a podnikatelů. Co s tím?

Nebýt hospodářské krize posledních let, taková vlna kritiky a odporu proti korupci by se neobjevila. Mnozí zaměstnavatelé pod tíhou snižování nákladů a při pokračující lačnosti korupčníků přehodnotili svůj pří-

stup a postavili se proti zavedenému systému. Kritické nálady podnikatelů i občanské společnosti vynesly na povrch dokonce řadu protikorupčních iniciativ. Přirozeně, že Svaz je součástí snah o nápravu. Nejde jen o veřejná prohlášení jeho zástupců na důležitých fórech, včetně tripartity, o medializaci tématu, ale zejména o lobbování za přijetí opatření na potírání korupce. I díky působení Svazu přijala vláda premiéra Petra Nečase balík protikorupčních opatření. Ale ani dobře míněné zákony nemohou být prosazeny do praxe a nejsou akceptovány občany, když korupce sahá do nejvyšších pater politiky. Její potírání bude zřejmě trvat generace a předpokládá i obrat ve skepsi dvou třetin tuzemských manažerů, kteří si vymýcení nejkřiklavějších projevů korupce nedokážou představit.

Stát nepracuje dobře

Svaz se nesčíslněkrát vyjadřoval k fungování českého státu. Mění se něco k lepšímu?

Podle analýzy Světového ekonomického fóra jsou instituce a kvalita naší veřejné správy v mezinárodním srovnání na 72. místě. Před Českou republikou jsou státy jako Gruzie či Albánie. Svaz dlouho tvrdí, že stát je koule na noze podnikání. Návrhů na napravení tristního stavu předložil celé stohy, včetně přijetí zákona o státní službě a odpolitizování státní správy, její zeštíhlení a zefektivnění práce. Nějaké pokusy tu jsou, ale výsledky jsou spíše rozpačité a pro podnikatele málo přijatelné, včetně snahy politických stran dosazovat na klíčová místa své lidi bez ohledu na jejich kvalitu.

(Pře)tlak energie a životní prostředí

Tvrdí se, že ceny energie a stoupající náklady jsou achillovou patou našich firem. Z čeho tak soudíte?

Podle našich společných šetření s Českou národní bankou je cena energie jedním z významných faktorů omezení růstu firem. Potvrzuje to i zjištění mezi 1600 členskými firmami z počátku dubna 2013, z něhož vyplývá, že takřka 60 procent firem pociťuje meziročně zhoršení situace. Necelé dvě pětiny hovoří o stagnaci a jen pět procent poukazuje na zlepšení. I proto se Svaz zaměřuje na řešení této problematiky, což jeho členové vnímají pozitivně a až 61 procent z nich oceňuje jeho snahy nastavit energetiku jako bezpečnou, spolehlivou a dostupnou.

Ceny energií ale pořád rostou. Do jaké míry se na ceně elektřiny podepsaly obnovitelné zdroje energií?

Podívejte se na složení ceny elektřiny: regulovaná cena je 43 %, silová elektřina 29 %, daně 18 % a 10 % obnovitelné zdroje energií (OZE). Tou nepříjemnou položkou je podpora OZE, která představuje částku 44 miliard korun ročně. Zaplatit ji musí spotřebitel, domácnosti a podniky. Jen tři největší odběratelé ArcelorMittal Ostrava, Třinecké železárny a Vítkovice vydadí kvůli tomu ročně o jeden a čtvrt miliardy korun navíc. Přitom, podívejme se kolem sebe v Evropě. V porovnání s průměrnou cenou elektřiny v Evropské unii jsme o 11 % výše, o 40 % nad její úroveň ve Francii a o 2 % výše než v Německu. Cenové dopady se přirozeně liší podle energetické náročnosti odvětví, vysoké jsou v papírnictví, ve sklárnách, chemickém průmyslu a v hutnictví. Samozřejmě, že pod takovým tlakem ztrácejí naše firmy na konkurenceschopnosti.

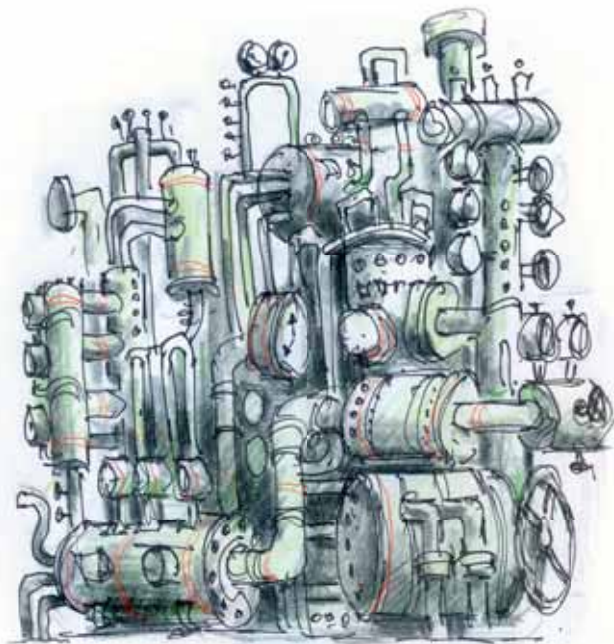
Jak se ve věci angažovali zástupci Svazu?

Sál Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny byl nacpaný k prasknutí rozzlobenými podnikateli, poslanci a senátory. Tématem jednání byla totiž energetika a obnovitelné zdroje energií, čemuž odpovídala napjatá atmosféra. Někteří z přítomných se pak neudrželi a zvýšeným hlasem častovali zákonodárce argumenty i obviněními z přijetí zákona o podpoře OZE s tím, že kvůli nim tato země zaplatí stovky miliard. Neméně ostrá byla tisková konference v Ostravě, kde generální ředitel Vítkovic Jan Světlík a viceprezident Svazu Jan Rafaj bouřili kvůli cenám elektřiny. Podobných akcí proběhla řada, což byl jen pomyslný vrcholek pyramidy aktivit. Po řadě jednání s vládou nakonec kabinet Petra Nečase schválil na první polovinu roku 2013 kompenzaci na OZE ve výši 11,7 miliardy a nikoliv původně navrhovaných 9,7 miliardy. *„Nežádáme dotace. Chceme si pouze udržet konkurenceschopnost, a to nebude možné bez srovnání podmínek pro průmyslové podniky alespoň na úrovni obvyklou v jiných evropských státech,“* poznamenal k situaci Jan Rafaj. To ale nestačí. Pro druhou polovinu roku 2013 by měly být z rozpočtu na stejný účel vyčleněny další dvě miliardy korun a pro příští období se musí hledat systémovější opatření.

Svaz se výrazně zasazoval o dostavbu Jaderné elektrárny Temelín. Proč?

Svaz slovy svého prezidenta jako první nastolil téma zapojení tuzemských firem. Při energetické konferenci v Brně vyzval firmy, aby vytvořily konsorcia a usilovaly o co největší účast na dostavbě Temelína. To byl také hlavní požadavek Svazu, který prosazoval při jednáních s vládou. Účastník tendru, česko-ruské konsorcium MIR.1200, přislíbil proto nejméně 70 % z celkové ceny zakázky pro české podniky a 10 tisíc nových pracovních míst a americko-japonská společnost Westinghouse nejméně 60 % a práci pro 90 % pracovníků z ČR. Vedle toho dostavba a následný servis povzbudí poptávku po odbornících v oblasti jaderné energetiky.

V rámci Sněmu podepsali zástupci Svazu průmyslu a dopravy ČR dohodu o spolupráci s Ministerstvem životního prostředí ČR a Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR. Ta vyústila ve vyškrtávání těch ekologických požadavků, které jdou nad rámec požadavků Evropské unie. Co se tedy mění?

Uvedme příklad. Každý rok musí firmy posílat hlášení o tom, kolik vyprodukovaly odpadků na dvě místa, tedy na Ministerstvo životního prostředí ČR a na Český statistický úřad. Přitom dvojitě hlášení ochraně přírody nepomáhá a s tím, že tento požadavek je zbytečný, souhlasí i ekologické organizace. Další příklad: podniky, které produkují odpad, musely zpracovávat Plán odpadového hospodářství. Evropská legislativa ovšem tuto povinnost, zatěžující firmy i úřady, nestanovuje. Pro firmy by proto povinnost měla být zrušena, a zůstat zachována pro obce. „V podnicích

bývají stovky technologických procesů, a tak mohou být tyto doklady nepřiměřeně rozsáhlé," uvádí se v materiálu MPO. Podstatné je, že odstraněním nadbytečné byrokracie v oblasti životního prostředí by podniky omezily administrativu a ušetřily by ročně až 9 miliard korun.

Bruselské lobbování

V roce 2002 založil Svaz společně s Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a Hospodářskou komorou ČR s podporou agentury CzechTrade Českou podnikatelskou reprezentaci při EU (CEBRE). Můžete uvést, čím se zástupci CEBRE v Bruselu zabývají?

Na kancelář CEBRE se například obrátili zástupci firmy Šindlar se žádostí o pomoc při navázání kontaktů a získání informací o fondových možnostech v EU. Vzhledem k tomu, že náplní práce CEBRE je získávat přehled o evropských programech a sledovat výzvy, bylo CEBRE schopno vytipovat vhodný dotační titul a k tomu vyhledat vhodného partnera. Díky tomu se firma mohla zapojit do mezinárodního konsorcia a ucházela se jako subdodavatel o velké zakázky. Vedle toho poskytuje týdenní přehled dění v Bruselu, o zasedání institucí, programy jednání výborů

a pléna Evropského parlamentu či konzultačních orgánů EU.

Je dobré vědět, co se děje v Bruselu, o čem hlasuje europarlament a jeho výbory a Evropská komise. Hlavní je zjistit, jak ten či onen evropský předpis dopadne na podnikání, v jaké fázi jednání se nachází a na jakou instituci při vyjednávání se soustředit. Vedle toho CEBRE umí zorganizovat semináře, konference, pracovní stáže a nabízí další praktické služby. Informace o CEBRE najdete na adrese www.cebrecz.

Je Evropská unie skutečně strůjcem všeho zlého, co čerí naše české vody a dopadá nepříznivě na podnikání?

Je známá věc, že až 80 % legislativy se tvoří v Bruselu a k tomu se řadí i nelegislativní iniciativy, nová ekonomická správa Evropské unie a cyklus evropského semestru. Komise navrhuje, Rada schvaluje a Evropský parlament v řadě oblastí spolurozhoduje. A Česká republika pak často implementuje ve stylu „poturčenec horší Turka“ a flexibilita bruselského nástroje se naprosto vytrácí. Operace byznysu jdou při tom dnes přes hranice, a tak je nesmírně důležité, aby transpozice proběhla včas, řádně a jednotně. Příkladem toho jsou směrnice o službách a směrnice o pozdních platbách.

O lobbování v Bruselu se toho moc neví, je to něco tak magického?

Brusel je dál než Praha, může tudíž vznikat dojem tajuplnosti. Brusel však není nic jiného než administrativa celé Evropské unie, taková administrativa na druhou. Princip je tedy stejný, cesty a procesy jsou spletitější. Z toho plyne, že je tak trochu umění znát kde, kdy a jak lobbovat. Vstupem Evropského parlamentu do hry se proces zase o něco komplikuje a prodlužuje. „Žlutá karta“ národních parlamentů, a tím i možnost vyřadit návrh Komise ze hry, činí proces více demokratický a oživující. Jedna rada je nad zlato, lobbovat se musí začít v zárodku, když návrh vzniká, neboť když se pak vypustí do bruselské mašinerie, stojí hodně energie něco změnit, pokud vůbec.

Z a co byznys lobbuje v Bruselu a jak se snaží své zájmy prosadit?

Ve většině případů jde spíše o omezení škodlivých dopadů nových legislativních návrhů Evropské komise. Byznys nemá rád byrokracii a zvyšování administrativní zátěže a brojí proti sankcím. Preferuje flexibilitu, rozumnou regulaci, dobrovolné přístupy a dobrou praxi. Každý ostřílený zástupce zaměstnavatelů a podnikatelů pracuje s léty osvědčeným souborem principů a přístupů, který mu pomáhá analyzovat situaci a rychle reagovat. Je jasné, že prosazení zájmů jedné země, zvláště pokud se jedná o naši středně velkou zemi, vyžaduje vyjednávací obratnost a zkušenost rozpoznat, co se děje v zákulisí. Stále variabilnější je tvorba aliancí, blokačních menšin a stejně smýšlejících skupin. Když jde o to, utáhnout kohoutek byznysu cestou nereálných klimatických cílů, spiknou se Komise, europarlament a členské státy. Když jde o to, hradit stoprocentně mateřskou dovolenou, brání se svorně členské státy a zaměstnavatelé. Pokud jde o kohezní politiku, sdružuje společný zájem nové členské státy, a když jde o rozpočet EU, mobilizují se největší plátcí. Jak vidno, lobbovat není jednoduché.

A co Česká republika?

Pro Unii jsme vrtkavým a málo čitelným partnerem. V erbu máme euroskepticismus a bojujeme často spíše na straně Commonwealthu než Unie. ČR je taková chytrá horákyňe, co chce být všude, ale hlavně se k ničemu nezavazovat. Česko je přítel koheze a současně přítel krácení rozpočtu EU, chce být součástí všech paktů a kompaktů, ale nechce je plnit. Když to tak půjde dál, s ostatními členskými státy nás za chvíli bude pojít jen Schengenský prostor.

M ůžete podrobněji přiblížit, za co Svaz lobbval?

Když Evropská komise přišla s návrhem v novém plánovacím období pro strukturální fondy 2014 až 2020 omezit veřejnou podporu pro velké

podniky, vyvolalo to bouři odporu. Komise argumentovala tím, že je třeba dát peníze malým a středním firmám. Svaz si proto nechal vypracovat studii, která jasně ukazuje, že znevýhodnění velkých firem v přístupu k veřejné podpoře by negativně dopadlo i na menší podniky, které jsou na ně navázané. Navíc by to mohlo omezit příliv nových investic do země. Jako příklad bylo ve studii použito město Brno, které se díky podpoře investic velkých podniků dokázalo vypořádat s poklesem tradiční průmyslové výroby.

Zástupci Svazu se připojili k řadě vyjednávání evropského byznysu a jeho viceprezident Radek Špicar odletěl do Bruselu na osobní pozvání Waltera Deffaa, šéfa Vrchního ředitelství Evropské komise pro regionální politiku. Do věci se zapojila i mocná Konfederace evropského podnikání BUSINESSEUROPE, které je Svaz členem a kde jeho lidé jednali. Osobně se přesvědčovali vysocí úředníci v Evropské komisi i europoslanci. Vystupovalo se na odborných seminářích a řadě akcí. Vyjednávalo se i se zástupci české vlády, aby odmítavý postoj tlumočila v Bruselu. Pokud by se změna prosadila, znevýhodnilo by to tuzemské velké podniky vůči globální konkurenci, což by mělo dopad na jejich konkurenceschopnost a pracovní místa. Informace o BUSINESSEUROPE najdete na webové adrese www.business europe.eu.

C o sociální partnerství na evropské úrovni? Funguje to v Evropě při tak velkém množství zájmů?

Na evropské úrovni se mísí a vzájemně ovlivňují různé kultury a úrovně sociálního dialogu. To může být pozitivní, ale i negativní. Výhodou zůstává, že na rozdíl od národní tripartity se Evropská komise do autonomie sociálních partnerů nemíchá a jejich vzájemný dialog spíše usnadňuje. Autonomie evropských sociálních partnerů je totiž zakotvena v Lisabonské smlouvě a je to rozhodně síla dostředivá v neklidných dobách ekonomického útlumu. Pojítkem zůstává společný víceletý program, který dává možnost evropským organizacím sociálních partnerů vyjednat si nástroje a autonomní dohody implementovatelné mimo evropské *acquis*.

Podnikatelské mise – otevírání dveří

Svaz organizuje podnikatelské mise provázející naše politiky do mnoha zemí světa. Přináší to užitek českým firmám?

Zkusme odpovědět příkladem za mnohé. V prostorách historické budovy Estonské obchodní a průmyslové komory v Tallinu probíhalo podnikatelské fórum. Byla to součást programu podnikatelské mise, kterou v roce 2008 připravil právě Svaz. Z estonské strany se dostavil značně vysoký počet tamních podnikatelů a z české byly přítomny téměř tři desítky podnikatelů, kteří doprovázeli tehdejšího českého premiéra. Při těchto akcích je nejdůležitější nachystat účastníkům dostatek partnerů k bilaterálním jednáním. A právě toho využili zástupci české společnosti Xanthus, která se zabývá elektronickými a informačními systémy. Cesta nebyla sice primárně zaměřena na tento obor, ale jim se podařilo setkat se se správnými lidmi. Naplnilo se tím pořekadlo, že náhoda přeje připraveným. O čtyři roky později se táž firma účastnila mise do Ekvádoru a Kolumbie s ministrem průmyslu a obchodu, kterou

opět zorganizoval Svaz. Bylo příjemné dozvědět se při neformálním setkání se zástupcem této firmy, že akce tehdy v roce 2008 přinesla ovoce a že firma si tam našla partnery a uchytila se nejen v Estonsku, ale i v dalších částech Pobaltí. Nic nenahradí osobní kontakt a mise toto při dobré přípravě nabízejí.

Neberou exportéři mise spíše jako „cestovku“?

Pokud se někdo domnívá, že tomu tak je, zaspal dobu. Ty časy jsou už dávno pryč. Snad nikdo si už nemůže dovolit investovat desítky tisíc korun do návštěvy země bez toho, aniž by tam chtěl navázat obchodní vztah a prezentovat firmu. Firmy potřebují kontakty, informace a obchodní úspěch. Platí to i o politicích, kteří s sebou berou podnikatelskou misi. K cestě patří osobní setkání prezidenta, premiéra nebo ministra se šéfy zúčastněných podniků, s nimiž projednávají i konkrétní potřeby, o nichž by bylo vhodné se zmínit u politiků navštívené země. To patří k běžným praktikám návštěv na vysoké úrovni v řadě západoevropských zemí. Je ale dobré vědět, že členské firmy mají v podnikatelské misi oproti nečlenům zvýhodněnou cenu a jsou do delegace přijímány přednostně.

○ jaké země je mezi vašimi členy největší zájem?

Hlavně o tradiční trhy ve východní Evropě. Jednoznačně mezi nimi dominuje řada let Ruská federace. Postupně se zvyšuje zájem o obchodování na Ukrajině a v Bělorusku. Současně se exportéři více obracejí na asijské trhy, hlavně na Kazachstán, Vietnam, Indii a Čínu, ale také na Turecko. V Latinské Americe si top pozici drží Brazílie. Podle zjištění Svazu, prováděného mezi několika stovkami firem-účastníků konzultací s ekonomickými diplomaty, řediteli zahraničních zastoupení Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a manažery CEBRE, má o ruský trh dlouhodobě zájem zhruba třetina z nich. Ve srovnání s předchozími lety se firmy začaly zajímat více o arabské země, vedle egyptského

trhu a Iráku i o Spojené arabské emiráty a Saúdskou Arábii. Část exportérů se zaměřuje na balkánské země.

Jaké Svaz připravoval významné domácí akce, které podpořily byznys s jinými zeměmi?

Uvedme jeden příklad z mnoha, jímž byla návštěva tureckého předsedy vlády R. T. Erdogana v Praze počátkem roku 2013. V podnikateli zaplněném sále tehdy prohlásil: „Máme zájem o výrazné zvýšení obratu zahraničního obchodu mezi oběma zeměmi. Chceme dosáhnout do roku 2015 zvýšení vzájemné obchodní výměny na pět miliard USD.“ Poté pozval české firmy do Turecka, aby se zúčastnily tendrů na výstavbu dopravní infrastruktury, budování energetiky a strojírenství. Jeho slova sklidila bouřlivý potlesk čtyř set přítomných českých a tureckých podnikatelů. Fórum organizoval Svaz průmyslu a dopravy ČR a při jednání vystoupil a řídil ho jeho prezident Jaroslav Hanák. Vedle toho, že v průběhu fóra se podepsalo Memorandum o spolupráci mezi Svazem a třemi tureckými partnerskými organizacemi, řada zástupců podniků využila situace k bilaterálním jednáním. Podobných vrcholných akcí pořádá Svaz každoročně několik a jejich součástí jsou podpisy kontraktů a dohod o spolupráci. Mezi ty nejúspěšnější patřilo v posledních letech česko-kazašské fórum za účasti kazašského a českého prezidenta a česko-irácké setkání.

Sociální dialog

Co si máme představit pod pojmem sociální dialog? Svaz je přece jeho součástí?

Stručně řečeno, jde hlavně o dvě oblasti. První z nich se týká poskytování informací a konzultací, druhou je kolektivní vyjednávání.

Na nejvyšší úrovni jde o jednání mezi zástupci státu, zaměstnavatelů, v čele se zástupci Svazu průmyslu a dopravy ČR, a zaměstnanců. Na odvětvové úrovni se jedná o dialog mezi odborovými svazy a organizacemi zaměstnavatelů, kde dochází i k uzavírání odvětvových kolektivních smluv neboli kolektivních smluv vyššího stupně.

Těžiště sociálního dialogu je na podnikové úrovni. Právě tady v největší míře probíhá nejvíce vyjednávání, jehož výsledkem jsou podnikové kolektivní smlouvy. Samotná vyjednávání nejsou vždy jednoduchou záležitostí.

Jak probíhá tripartitní jednání na nejvyšší vládní úrovni?

V principu jde o jednání za účasti premiéra a ministrů jeho vlády a vedení zaměstnavatelských svazů v čele se Svazem průmyslu a dopravy ČR a šéfů odborových centrál vedených předsedou Českomoravské konfederace odborových svazů. Obvykle vše probíhá věcně a pragmaticky. Předem je dán program, projednaný dříve expertními týmy. Pravidelně se schází předsednictvo tripartity. Dochází však i ke kolizním situacím, úhybným manévřům politiků či ostrým vystoupením nespokojenosti. Ale i to patří k tripartitě.

Vyplývá tripartita ze zákona, nebo je to něco neformálního a tradičního?

Samotný způsob vedení sociálního dialogu na úrovni tripartity není v Česku právně regulován. Institutem jednání tripartity je Rada hospodářské a sociální dohody ČR, která je společným dobrovolným dohadovacím a iniciativním orgánem odborů, zaměstnavatelů a vlády pro vyjednávání, jehož cílem je dosáhnout shody v zásadních otázkách hospodářského a sociálního rozvoje. Ne vždy se vládám tento způsob vyjednávání líbí a mnohdy na něj přistupují se skřípěním zubů. Ale tradici dodržují.

Jak důležitá je podle mínění veřejnosti tripartita?

Širší veřejnost hodnotí tripartitu jako dost důležitou instituci. Z toho třetina ji označuje za velmi důležitou a téměř polovina za spíše důležitou. Vedle toho podle šetření z roku 2012 se zhruba 85 procent občanů domnívá, že význam jednání mezi sociálními partnery v posledních letech roste.

Soutěžit je sexy

V rámci Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně se uděluje vystavovatelům i Zlatá medaile, kterou přiděluje právě Svaz. O jaké ocenění jde a co firmám přináší?

„Kdybychom byli sportovci, tak soutěžíme na sportovištích, protože jsme strojaři, jdeme soutěžit na veletrh,“ vyjádřil se k účasti v soutěži o Zlatou medaili Ondřej Tyc, výrobní ředitel a syn majitele společnosti Strojírna Tyc. Zlatou medaili jeho firma získala v roce 2000, potom v roce 2007 a pak o pět let později. Bylo to třetí ocenění pro třetí modelovou řadu strojů. Firma se tím zařadila mezi nejúspěšnější medailisty na brněnském veletrhu. Přestože Ondřej Tyc tvrdí, že důležitá je kvalita výrobku a nikoliv medaile, přesto obchodní přínos nemůže zastít. Ještě na veletrhu po mediálním zviditelnění získal pro oceněné multifunkční šestiosé obráběcí centrum portálové konstrukce tři zákazníky. Po veletrhu pak na stroj podepsal další smlouvy. Takže i takový je praktický přínos ocenění. K popularitě přispívá slavnostní vyhlášení na galavečeru pro

vystavovatele, které se koná v den zahájení veletrhu. Před stovkami osobností byznysu jsou předávány ceny za novost exponátu, inovace a další funkce. Obvykle je přítomna hlava státu, členové vlády, diplomatického sboru, zahraniční hosté. Cenu předává i prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR, což je logické. Vyhlášovatelem a hodnotitelem soutěže je společně s Veletrhy Brno a VÚT Brno právě on. Informace o soutěži najdete na webových stránkách Veletrhy Brno www.bvv.cz.

Co má Svaz průmyslu a dopravy ČR společného se soutěží Manažer roku?

Agrostroj Pelhřimov přebíral Lubomír Stoklásek koncem devadesátých let v hrozném stavu. Mnozí se přitom domnívali, že patří mezi zlatokopy, kteří ho chtějí vytunelovat. Tento majitel a generální ředitel dokázal však postavit firmu na nohy, provedl obměnu managementu a diverzifikoval výrobní program. Všechny nakonec přesvědčil, že mu jde o věc a vybudoval prosperující podnik, který je největším zaměstnavatelem v regionu. Díky tomu se stal pro rok 2011 nejlepším manažerem v zemi a obdržel titul Manažer roku v soutěži, která oslavila v roce 2013 dvacet let své existence. Prošlo jí více než 1200 finalistů-tuzemských manažerů z průmyslových odvětví, ale i ze školství, výzkumné sféry a státní a veřejné správy. Ceny obvykle předávají v pražském paláci Žofín její vyhlášovatelé a hodnotitelé, tedy Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a Česká manažerská asociace, která je i členem Svazu. Slavnostního večera se účastní kolem pěti set manažerů, ale i vrcholoví politici. V roce 2013 to byl dokonce prezident republiky Miloš Zeman, který soutěži poskytl záštitu. A lesku dodává přímý přenos České televize. Informace o soutěži najdete na webových stránkách www.manazerroku.cz.

Zjišťujete si jako spoluvyhlašovatel soutěže Manažer roku názory lidí na manažery?

Možná se to může zdát překvapivé, ale většina Čechů, tedy 80 % ekonomicky aktivních obyvatel, má ráda svou firmu a ctí svého šéfa. Ukázalo

se, že více než dvě třetiny pracují ve své firmě či společnosti rádo. Dvě třetiny dokonce vyjádřily hrdost na svou firmu. Pro vlastníky podniků a vrcholový management jsou tyto výsledky, zjišťované v exkluzivním šetření výzkumné agentury Ipsos pro Svaz průmyslu a dopravy ČR, jistě povzbuzující. „Většina firem zvyšuje pozornost vůči potřebám svých zaměstnanců a projevuje snahu o stabilizaci zejména technicky vzdělaných lidí. To má vliv na kultivaci vztahů a upevňování loajality zaměstnanců ke své firmě. K tomuto pozitivnímu trendu přispívá skutečnost, že mnozí zaměstnavatelé vědí, že pouze spokojený zaměstnanec odvádí optimální výkon a v praxi realizují známou tezi, že ‚nejcennějším kapitálem firmy jsou její zaměstnanci‘ a investují do jejich rozvoje,“ říká Jan Rýdl, člen představenstva Svazu. Informace o šetření jsou k dispozici na webové stránce www.spcr.cz/ankety.

Zástupci Svazu jsou i u řady dalších soutěží...

Pracují v porotách třeba prestižní soutěže Firma roku, kde vyhodnocují a oceňují nejlepší podnikatele v krajích a pak v celostátním kole. Udělují cenu vítězům v soutěži Best Innovator. Svaz je partnerem soutěže HSBC na podporu exportu, Národní cena kvality, Česká dopravní stavba roku a několika dalších. Podstatné je šířit povědomí o schopných a úspěšných podnikatelích, manažerech, exportérech, výzkumnících, inovátorech.

Šetření – lakmusový papírek nálad

Společně s Českou národní bankou provádí Svaz každé čtvrtletí konjunkturální šetření mezi svými členskými firmami. Má to nějaký smysl?

Dovolte přiblížit vám jednu událost. Velký sál kongresového centra České národní banky byl takřka zaplněný. Ti, kvůli nimž na pódiu usedl guvernér centrální banky Miroslav Singer a prezident Svazu Jaroslav Hanák, byli zástupci firem-respondenti čtvrtletních dotazníkových šetření. Šlo o slavnostní setkání, které mělo podtrhnout důležitost společného projektu, vyvolávající dokonce ve světě pozornost renomovaných institucí. O výsledky šetření se totiž zajímá Evropská centrální banka, Mezinárodní měnový fond nebo OECD. Proč se Svaz spojil pro zjišťování kvartálních údajů právě s ČNB, vysvětluje jeho šéf Jaroslav Hanák: *„Informace z praxe jsou mimořádně důležité pro to, abychom mohli účinně prosazovat zájmy zaměstnavatelů. Je dobře, že na jejich zjišťování můžeme spolupracovat s takovou renomovanou a stabilní institucí, jako je Česká národní banka“*. Neméně klíčové jsou údaje pro centrální banku, která je využívá k makroekonomickým prognózám a při zpracování Situačních zpráv a Zpráv o inflaci. Intenzivně pracuje s údaji o vývoji zakázek, investic, zásob, průměrných mezd, zaměstnanosti, spotřebitelských a výrobních cen, dostupnosti úvěrů a platební morálky odběratelů. Výsledky společných statistických šetření jsou k dispozici na webové stránce www.spcr.cz/ankety.

Provádí Svaz ještě další průzkumy?

Bez informací od firem by výsledky práce Svazu byly bezzubé. Zjišťují se hlavně reakce na připravovanou legislativu (příkladem byl chystaný a poté i díky tlaku Svazu „zavržený“ zákon o stávce), získávají se informace o mzdovém vyjednávání, názory na podporu exportu a řadu dalších oblastí. Šetření probíhají i v krajích, zjišťoval se pohled firem na

kvalitu práce hejtnanství a stav fungování krajské tripartity. Svaz spolupracuje na šetřeních o dílčích tématech, s ING Pojišťovnou to bylo ohledně zaměstnaneckých benefitů. Jeho výsledky ukázaly, že v průběhu posledních let zaměstnavatelé nejčastěji poskytují vzdělávání jako daňově zvýhodněný benefit. Firmy si uvědomují, že v nejisté ekonomické době je vzdělávání přínosem nejen pro zaměstnance, ale i pro ně samotné.

Jak funguje Svaz

Kdo vede a řídí Svaz? Jaká je jeho struktura?

Směr jeho činnosti určuje mezi Valnými hromadami představenstvo v čele s prezidentem. Počet členů představenstva i viceprezidentů se v průběhu let měnil od tří desítek v nadsázce řečeno „velkého churalu“ k výkonnějšímu menšímu počtu 14 až 16 členů představenstva. Každý z jeho členů má přidělenou určitou oblast působení. Uvědomme si ale, že představenstvo není placené, jsou to časově značně vytížení zaměstnavatelé a vysocí manažeři. Svaz se neobejde bez generálního ředitele, ředitelů sekcí – hospodářské politiky, zaměstnavatelské, mezinárodních vztahů, komunikace – a dalších pracovníků, včetně regionálních manažerů. Celkový počet pracovníků sekretariátu nedosahuje v posledních letech ani pěti desítek.

Svaz má několik expertních týmů. Jakou roli sehrávají v rozhodování vedení Svazu?

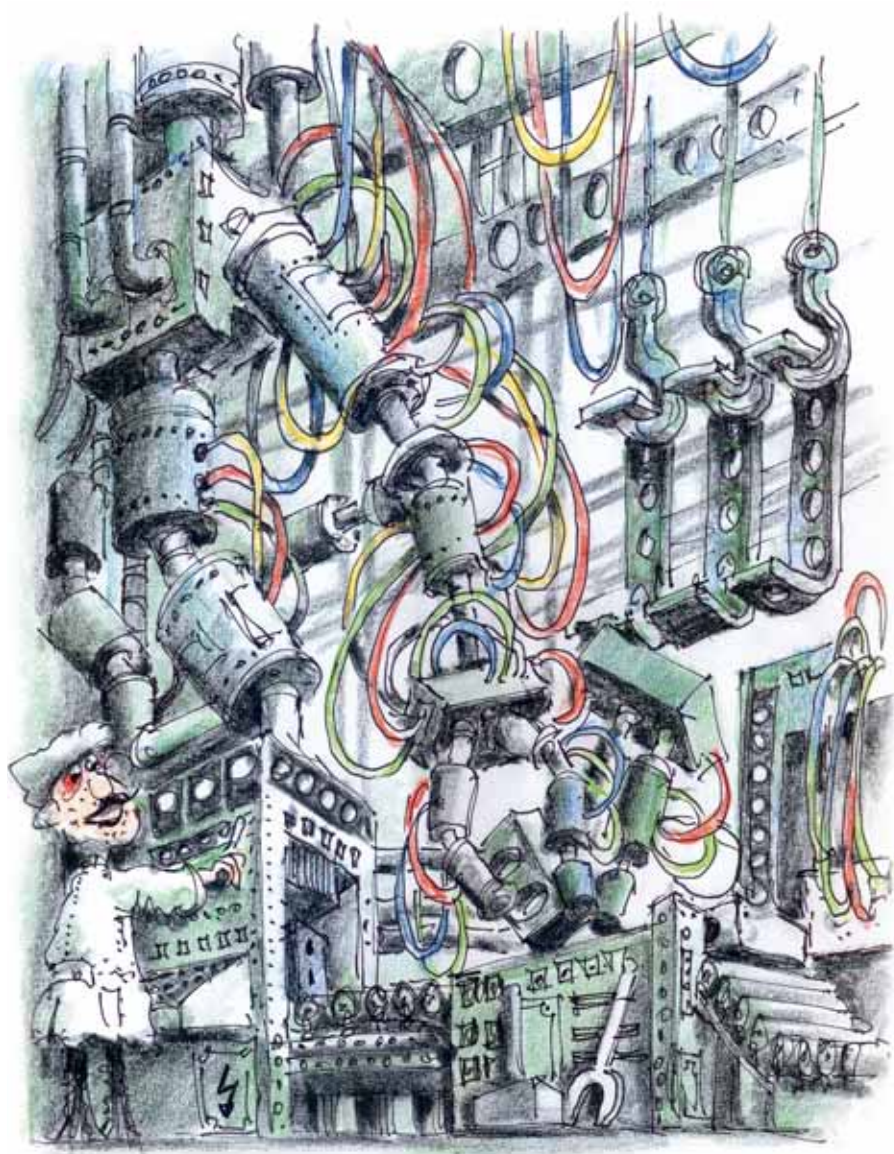
Jednoduše řečeno, jsou to poradní orgány, které jsou sestavovány na základě dobrovolného členství z řad členské základny a v týmech jsou i pracovníci sekretariátu Svazu. Jednání řídí zpravidla příslušný viceprezident Svazu nebo ředitel sekce. Svolována jsou ad hoc podle potřeby reagovat na aktuální problematiku v dané oblasti. Závěry expertních týmů jsou brány vážně a obvykle na jejich základě vzniká stanovisko Svazu. Řada z týmů je velmi aktivních, mimo jiné tým pro energetiku a environmentální politiku, pro oblast ICT, EU tým či Veletržní výbor. Přehled týmů a jejich členů lze najít na webové stránce Svazu www.spcr.cz. Dobré by bylo vědět, že Svaz využívá příležitostně i osobní aktivní účast zástupců resortů, reprezentantů nezávislých poradenských firem, členů NERV a podobně.

Svaz už dnes není synonymem pro centrálu v Praze. Od roku 2008 ho firmy mohou najít také v regionech. Co to firmám přináší?

Zastoupení Svazu ve složení vedoucí manažer a asistentka fungují v regionu jako kontaktní místo, na které se firmy mohou obracet s dotazy a požadavky a regionální zastoupení tento požadavek buď vyřeší, nebo se postará o to, aby byl vyřešen. Jinými slovy, regionální kanceláře jsou prodlouženou rukou Svazu, které sídlí v Ostravě, Olomouci, Brně, Liberci, Plzni a v Praze a kontakty lze najít na webových stránkách www.spcr.cz/organy/regionalni-zastoupeni.

Co konkrétního zástupci Svazu dělají pro firmy v regionech?

Zeptejme se, co má společného smlouva o spolupráci mezi Svazem průmyslu a dopravy ČR a Ekonomickou fakultou VŠB – Technické univerzity Ostrava, jejímž obsahem je mimo jiné umožnit firmám zadávání bakalářské a diplomové práce, s diskusním setkáním pěti desítek zástupců skláren a škol v Jablonci nad Nisou pod názvem „Sklářské svítání“ a kulatým stolem v Olomouckém kraji s názvem „Vzdělávejte se pro růst!“, který přispěl ke zvýšení zájmu o podávání žádostí o účast v tomto projektu. Jsou to právě regionální manažeři Svazu a jimi organizované akce. Jen během jednoho roku dokážou připravit tři i více desítek kulatých stolů s praktickým zaměřením zejména na zaměstnavatelskou problematiku a trh práce. Vedle toho pořádají pro členy Svazu semináře, zprostředkovávají kontakty, dokážou zajistit poradenství a napomáhají navazování spolupráce až po řešení strategických témat kraje jako je podpora technického školství. A desítky firem si jistě vzpomenou na regionální manažery organizovaná diskusní setkání s vedením Svazu a hejtmany jednotlivých krajů, na nichž se řešily problémy podnikatelů z těchto regionů, včetně fungování krajské tripartity. Závěry byly zaslány po dohodě přímo Asociaci krajů.

Svaz zastupuje tři desítky zaměstnavatelských svazů a celkově přibližně 1600 firem. Máte ale zjištěno, jak hodnotí zástupci těchto firem výhodnost svého členství?

Samozřejmě, že nás tato skutečnost enormně zajímá. Podle našich zjištění tři čtvrtiny členů vidí výhodnost být členem Svazu. Pokud jde o konkrétní přínos, tak až 60 procent zástupců členských firem ho chápe v lepším přístupu k informacím. Čtvrtina vidí možnost ovlivňovat rozhodování o různých záležitostech a také šanci hájit a prosazovat prostřednictvím Svazu společné zájmy. Zástupci firem vyjadřují proto zájem, aby se Svaz věnoval zejména legislativě. Za přidanou hodnotu považují jeho členové i získávání kontaktů doma a v zahraničí.

Svaz poskytuje svým členům konzultace. O jaké informace je zájem?

Je obvyklé, že zástupce firmy zvedne telefon, třeba když potřebuje informace z pracovněprávní oblasti. Konkrétně se v uplynulých letech zajímali o to, jak okamžitě zrušit pracovní poměr, jak řešit pracovní poměry na dobu určitou či dohody o provedení práce či jak zaměstnávat cizince. Firmy musí vyjednávat s odbory a součástí naší práce jsou dotazy týkající se obsahu kolektivní smlouvy či závaznosti kolektivní smlouvy. Zájem je i o to, jaký je průběh legislativního procesu a v jaké fázi je ten či onen návrh, ale také o podporu exportu a vstup na zahraniční trhy. Počet dotazů dosahuje několika stovek měsíčně, pokud do komunikačních zdrojů zahrneme vedle telefonických a e-mailových kontaktů, osobních setkání a poradny na webu Socialnidialog.cz také jednání na seminářích a konferencích.

Na vašich webových stránkách je vidět prolink na www.socialnidialog.cz. Co mají společného se Svazem průmyslu a dopravy ČR a k čemu slouží?

Webový portál funguje díky projektům na podporu sociálního dialogu, jichž se Svaz průmyslu a dopravy ČR účastní, a denně poskytuje aktuální

zpravodajství zejména z oblasti trhu práce a sociální politiky. Zprávy jsou vybírány servisní a praktické. Příkladem je třeba informace o tom, že zaměstnavatel může zaměstnanci nařídit dovolenou i proti jeho vůli. Má to ale výjimku. Podle zákoníku práce, pokud není zaměstnavatelem určeno čerpání dovolené do 30. června následujícího roku, tak má právo určit čerpání dovolené za předchozí rok zaměstnanec, a to tak, že písemně oznámí zaměstnavateli termín čerpání dovolené alespoň 14 dní předem. Jiná zpráva uvádí, že odvody za zaměstnance jsou v Evropě včetně ČR vysoké. Z žebříčku mezinárodní poradenské sítě UHY vyplývá, že z 10 států světa, které zatěžují firmy nejvyššími odvody, je sedm z Evropy. ČR skončila na pátém místě. A třetí zpráva: z výzkumu portálu Spráče.cz vyplývá, že lidé hledající práci nejčastěji využívají služeb pracovních portálů (48 %) či nabídek umístěných na stránkách potencionálního zaměstnavatele (35 %).

Na webu Socialnidialog.cz jsou umístěny další praktické informace, včetně analýz.

Je na něm možné najít analýzy z několika oblastí a se silnou vypovídací hodnotou. Je tu přehled vzdělávacích akcí v regionech a e-learningové kurzy. Dobré zkušenosti a uplatnění má on-line poradna, jejímž prostřednictvím se mohou zájemci přímo dotázat na problémy z pracovněprávní oblasti a experti Svazu je průběžně zodpovídají.

Pro své členy i zájemce z nečlenských firem organizuje Svaz ročně sto až dvě stě bezplatných seminářů. O jaké oblasti vzdělávání je největší zájem?

Jednoznačně mají zaměstnavatelé zájem vzdělávat svůj management v oblasti pracovněprávních vztahů, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v sociálním dialogu. Mezi preferovaná témata dlouhodobě patří vzdělávání o mzdové problematice, řešení sporů v pracovním právu, problematika nelegálního zaměstnávání a zaměstnávání cizinců, poskytování cestovních náhrad a pracovních benefitů. Zhruba deset procent firem má zájem o měkké dovednosti.

Přibližně 60 procent členů Svazu považuje za výhodu svého členství lepší informovanost. Jaké jsou další informační zdroje?

Bezplatně je jim zasílán měsíčník Spektrum, a to jmenovitě na představitele firem. Poskytuje řadu praktických informací, včetně legislativních úprav, závěrů dotazníkových šetření a analýz, zprávy z Evropské unie a podnikatelských misí, ale i rozhovory a zajímavosti. V internetové podobě je přístupný na webové adrese Svazu www.spcr.cz.

Velmi praktické jsou týdenní e-mailové informace Splnfo, kde se zájemce dozví o činnosti zástupců Svazu, očekávané události v ČR, nabídku seminářů, podnikatelských misí a dalších akcí, které Svaz připravuje. Jeho členové v něm mohou informovat ostatní o úspěších či personálních změnách. Stejně tak se mohou bezplatně prezentovat na webových stránkách Svazu.

Zjistili jste něco zajímavého o Svazu průmyslu a dopravy ČR?

Pokud to tak je a chtěli byste se vyjádřit k uvedeným informacím, zeptat se na něco, navrhnout nám něco, napište nám. Budeme tomu rádi. Veškeré kontakty jsou uvedeny na naší webové stránce www.spcr.cz.

Autor: PhDr. Milan Mostýn a kol.
Ředitel Sekce komunikace a tiskový mluvčí Svazu průmyslu a dopravy ČR. Dřívější redaktor Hospodářských novin a vedoucí přílohy magazínu Exportér.

Kresby: akad. mal. Jiří Bernard
Držitel prestižní ceny v oblasti dětské ilustrace a kresleného humoru, převážně se věnující figurální malbě. Vyučený umělecký kovář, žák profesora Koukolského, přibližující svá velká i malá díla na nesčetných výstavách obrazů, grafik a kreseb.

Vydal: Svaz průmyslu a dopravy ČR, Freyova 948/11, 190 00 Praha 9

Tisk: Ottova tiskárna, Přívozní 2/1054, 170 00 Praha 7

Místo a rok vydání: Praha 2013

Náklad: 2 000 ks

Publikace vznikla v rámci projektu „Udržitelnost sociálního dialogu v ČR - rozvoj kvality služeb zástupců zaměstnavatelů“, reg. č. CZ.1.04/1.1.01/02.00012. Projekt je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR. Více o projektu najdete na www.socialndialog.cz.

©Svaz průmyslu a dopravy ČR

